



Σ τ ἡ Β ρ ῦ σ η

τὴν σύζευξιν τοῦ σαφοῦς καὶ τοῦ ἀσαφοῦς, τοῦ ρητοῦ καὶ τοῦ ἐξυπακουομένου, ἠναγκάσθη νὰ προβῶ εἰς τὰς περιττάς ἰσως ἀπαριθμήσεις ταύτας, διὰ νὰ δείξω ὅτι τὸ ἄμουςον καὶ τὸ ἀκατάληπτον περιέχεται ὄχι εἰς τοὺς στίχους τῶν ποιητῶν, ἀλλ' εἰς τὰς διανοίας τῶν τοιούτων κριτῶν, εἴτε οὗτοι ἀντιπροσωπεύουν τὴν γνώμην ἑαυτῶν καὶ μόνον, εἴτε τὴν ἀντίληψιν μεγάλης μερίδος τοῦ κοινοῦ, ἀδιάφορον. Ἐνθυ-

μοῦμαι ὅτι πολὺ ἐκτενεστέραν καὶ μάλλον περιττὴν τῆς ἀνω ἀνάπτυξιν ἠναγκάσθη ἄλλοτε νὰ ἐπιχειρήσω ὄχι διὰ στίχους εἰς τοὺς ὁποίους ὀπωσδήποτε λανθάνουν νοήματα, προϋποθέτοντα ὠρισμένην πνευματικὴν μόρφωσιν τοῦ ἀναγνώστου πρὸς ἀντίληψιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀπλούστατον, ὅσον καὶ ὑψηλότατον τραγοῦδι τῆς «Φαρμακωμένης» τοῦ Σολωμοῦ· τραγοῦδι τοῦ ὁποίου τὸ νόημα δὲν ἠμποροῦσε νὰ

καταλάβῃ εἰς γνώριμός μου, ἐξυπνος ἄλλως ἄνθρωπος, ἀπορῶν διατὶ τὸ θαυμάζομεν. Διότι ἂν θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν καθαρῶς ὑποκειμενικὴν ὄψιν του, πᾶν ὅ,τι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωμεν, εἶνε ἀσαφές καὶ ἐπομένως ἀποκρουστέον, σαφές δὲ καὶ ἀξιοθαύμαστον πᾶν ὅ,τι εὐρίσκομεν συμφῶνον μὲ τὴν ἀνάπτουξιν μας. Ἀλλὰ συμφῶνως πρὸς τὸ μέτρον τοῦτο, τὸ δίστιχον:

Κι' ὅσα πνεύματα ἐδῶ στὰ πλάσματά

[τους εἶδα

Ἀκαθρέφιστα ἐκεῖ θωρεῖ τα ἢ φαν-

[τασία,

διὰ τοὺς μὲν εἶνε σκοτεινότατον καὶ ἀκατανόητον, εἶνε φωτεινότατον καὶ γεμάτον ἀπὸ νόημα διὰ τοὺς ἄλλους, ὅσοι διακρίνουν μέσα του μίαν ἀκτίνα τῆς περὶ τύπων καὶ ἀντιτύπων φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος· ἀλλὰ πρὸς ἐκτίμησιν βαθέων καὶ ὑψηλῶν στίχων εὐνόητον ὅτι δὲν χρειάζεται κανενὸς Πλάτωνος γνώσις, ἀλλὰ διανοίας μόνον ἀνάλογος λεπτότης. Ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου τὸ δίστιχον

Πάπια τοῦ γυαλοῦ,

Μὴν ἀγαπᾷς ἄλλοῦ,

συμφῶνως πρὸς τὸ ἐν λόγῳ μέτρον, περικλείει τὸ ἰδεῶδες τῆς ποιήσεως, ἰδεῶδες σαφηνείας καὶ διαυγείας, ὅπερ ὅταν αὕτη ὑπερπηδᾷ, μεταβάλλεται βέβαια εἰς ἀκατάληπτον καὶ ἄμουςον φορητὸν λέξεων.

Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο ὁμοίως πᾶσα ποίησις περικλείουσα καὶ ἀφομοιοῦσα στοιχεῖα ἐκ τῆς μυθολογίας, τῆς ἱστορίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης, δηλονότι ὀλόκληρος ἢ ὑψηλὴ ποίησις ἀπὸ καταβολῆς κόσμου μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, εἶνε ἀκατάληπτος, μόνον δὲ καταληπτὴ ἢ ἀνακινουσα τὰς banalities τοῦ δρόμου καὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο ὑπάρχει καὶ εἶνε ὠραῖον πᾶν ὅ,τι πλέει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, πᾶν δ' ὅ,τι διαφαίνεται εἰς τὸ βάθος εἶνε ἀνυπαρκτον, ὅταν δὲν εἶνε δυσειδές. Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ξεύρουσιν τί τοὺς γίνεται οἱ πλέον μεγαλοφάνταστοι τῶν ποιητῶν, ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι· πρὸς δὲ καὶ αὐτοί, τῶν ὁποίων ἡ ποίησις φέρει γενικῶς δημοτικώτερον, καθαρῶτα-

τον δὲ χαρακτῆρα, ἀποβαίνουν βαθμηδὸν τόσον ὀλιγώτερον προσίτοι, ὅσον ζωηρότερον προβαίνουν χαράσσοντες εἰς τὰ ἔργα τῶν τὴν σφραγίδα τῆς ποιήσεως. Διὰ νὰ περιορισθῶ εἰς τὸν σχετικῶς μάλλον εὐπρόσδεκτον ἐκ τῶν συγχρόνων ποιητῶν, ἀναφέρω ὅτι οἱ τόσοι ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τοὺς «Ἴστους τῆς Ἀράχνης» ἤρχισαν νὰ μορφάζουν δυσχερῶς μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν νεωτέρων ἔργων του· πολλὰ κυρίαι κατευ-